

[Mose Hansen.]

Statistikken viser, at det særlig er de små og de store landbrug, der efterspørges af byfolk. De små erhverves som billige boliger eller sommerboliger. Efterspørgslen efter de store ejendomme har flere årsager, men for begge kategorier af bylandmænd er det lysten og kærligheden til arbejdet med landbruget, der er drivkraften, og desuden er køberne ofte vokset op inden for landbruget. Byerhvervet har givet dem mulighed for at tjene de penge, der var nødvendige til køb af landbrug, og disse landmænd har i landbruget fået afløb for virke-trang og lyst til at forbedre ejendommene, og samtidig har de været gode repræsentanter og talsmænd for landbruget over for de andre erhverv. Jeg kan derfor ikke se, at de af regeringen foreslåede restriktioner tjener noget fornuftigt formål. Erhvervsvalg bør nu og i fremtiden være frit.

Den forkøbsret, der ifølge lovforslagene tillægges stat og kommuner, sætter i højere grad end hidtil det offentlige i stand til at erhverve jord til mange forskellige formål. Efter de i lovforslagene nævnte formål vil der næppe kunne findes nogen formåls-mæssig begrænsning for statens og kommunernes udnyttelse af deres forkøbsret. Konsekvensen på lidt længere sigt er det offentlige eje af al landets jord.

I lovforslaget om kommunernes forkøbsret er der i § 8, stk. 3, en bestemmelse om, at taksationskommissionen kan fastsætte et andet vederlag for de formuegoder, der følger med ejendommen, end det, der ved handelen er aftalt. Der tænkes vel især på besætning, maskiner og inventar. Jeg finder, at denne bestemmelse kan komme til at virke meget uheldigt over for en sælger, der måske har sine grunde til at sætte disse formuedele til en lav pris. De pågældende formuegoders værdi er ofte stærkt afhængig af, at de følger ejendommen ved handel.

Jeg skal ud over disse principielle bemærkninger til de fremsatte lovforslag ikke gøre mange bemærkninger til de enkelte lovforslags paragraffer. De er for omfattende og specielle til, at de kan drages ind i den almindelige debat i det høje ting. Bemærkningerne til lovforslagene og til de enkelte paragraffer med oplysning om, hvorledes de handler, som falder ind under loven m. v., skal behandles, er også for omfat-

tende til, at man kan behandle og tage endelig stilling til dem ved denne lejlighed, men vi vil håbe, at der gives disse omfattende lovforslag en så grundig udvalgsbehandling, at det, der bliver lov efter en afstemning i folketinget, må kunne forstås og bruges i praksis. Det må være noget fundamentalt for disse meget indgribende love, der, så vidt jeg kan se, skaber en meget stor, voksende administration med blanketskriveri og en udvidet tilsynsmyndighed, hvis de skal føres ud i livet, som lovforslagene foreligger nu.

For fremtiden er det altså ikke nok, at køber og sælger kommer overens om priser og bestemmelser. Nu skal de administrative myndigheder også godkende disse, og det er for os et så stærkt indgreb i folks rettigheder og friheder, at vort parti ikke kan give tilslutning dertil. Vi er af den opfattelse, at denne lovgivning tjener og i fremtiden i høj grad vil komme til at tjene landbrugs-erhvervet helt uvedkommende formål og i sit endelige mål og sigte vil føre til stats-overtagelse af dansk jord.

Under alle omstændigheder vil det efter vor mening være det sikreste på forhånd at regne med, at vi hverken får højere priser eller bedre afsætningsforhold i den nærmeste tid. Mange forhold skal afklares og trækkes i lave. Derfor må vi i den nærmeste fremtid ved en forstærket indsats af alle skabe grundlag for fremskridt på det teknisk-økonomiske område. Dette grundlag skabes ikke ved en udvidelse af statens, kommunernes og administrationens indblanding, men kun ved, at erhvervene — i denne forbindelse landbruget — får frihed til at løse deres strukturelle problemer, så der skabes den størst mulige produktion pr. arbejdstime og kapitalenhed.

Statsministeren (J. O. Krag): I anledning af, at flere af de ærede ordførere har henvendt sig direkte til mig, skal jeg tillade mig, inden landbrugsministeren, indenrigsministeren og justitsministeren svarer, at fremkomme med et par mere principielle bemærkninger.

Enkelte af de ærede ordførere, især fra partierne venstre og de konservative, synes at ville fremstille baggrunden for de lovforslag, vi behandler i dag, og de lovforslag, som vil blive behandlet i morgen — der